

Migrace obyvatel v letech 1945–1995, vzdělanost a školství jako indikátor ekonomické recese na Králicku

Králíky – řezbářská škola 1873–1945.

Slovenští osídlenci ze Sedmíhradska v Rumunsku přesídlení na Králicko po roce 1945. Fotografie z padesátých let 20. století.

Problém

Součástí soudobých dějin jsou regionální a sociální dějiny. Na Králicku dokumentujeme proměny pohraničního regionu ve 20. a 21. století v souvislosti s politickými a ekonomickými změnami, které jej postihly po roce 1945 a po roce 1989. Po roce 1945 region zasáhly migrace obyvatel dané odsunem Němců a přílivem českého a slovenského obyvatelstva, které přebíralo hodnoty kulturního dědictví regionu a vytvářelo nové, poznamenané direktivní industrializací, kolektivizací zemědělství, šířením nové materialistické identity v období budování socialismu a v letech tzv. normalizace, kterou měl ukončit rok 1989. Otázkou je, jak se promítají historické mezníky do pohraničního regionu, včetně vzdělanosti, kulturního a sociálního kapitálu lidí.

Metoda

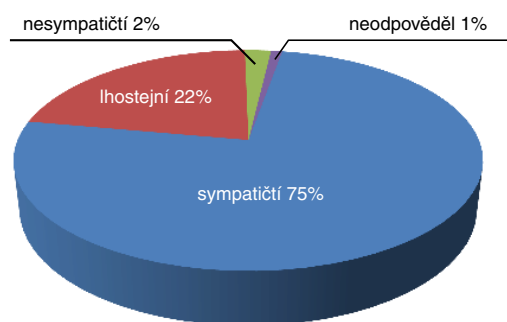
Použili jsme sběr dobových písemných pramenů a fotodokumentace zobrazující realie doby, poté studium odborné literatury a orální historie pamětníků různých národností žijících na Králicku. Aplikovali jsme dotazníkové šetření zaměřené na zjištění místních tradic a kulturního kapitálu, dále na vytváření sociálních vazeb a národnostního citění.

Výsledky

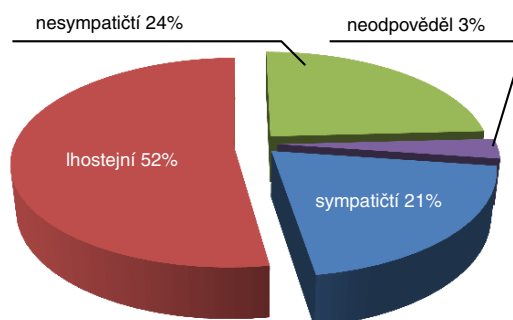
Ve srovnání s vnitrozemím Králicko po roce 1945 dynamicky hledalo cesty ke vzdělání. Po zaniklé řezbářské škole zahájilo výuku v roce 1946 reálné gymnázium v Králíkách. Stalo se dějištěm politického procesu v roce 1954. Důležitý pilíř vzdělanosti regionu zanikl na počátku 60. let. Gymnázium bylo nahrazeno odborným učilištěm opravárenským. Direktivní industrializace poznamenala region menším úsilím části místního obyvatelstva ve vytváření vlastního kulturního kapitálu.

Výzkumy inspirovaly k srovnávacímu studiu s regiony s obdobnými historickými osudy a migracemi obyvatel. Původní předpoklad, že Králicko s důrazem na vzdělanost je regionem více poznamenaným minulostí a recesí, se nenaplnil. Naopak, v rámci srovnání se ukazují jisté přednosti i specifika, která jsou předmětem současného výzkumu.

Graf 1a: Slovinci žijící v ČR jsou vám

Graf 1b: Němci žijící v ČR jsou vám

Výsledky dotazníkového výzkumu v roce 2013 dokumentují současný vztah k převážně odsunutě německé menšině a Slovákům dosídleným po roce 1945